

AEI: Ordonanta privind ATR-urile din energie nu se mai aplica; reforma împotriva speculei a fost blocata înainte de efecte

Ordonanta prin care Guvernul condus de Ilie Bolojan intentiona sa limiteze specula cu avizele tehnice de racordare (ATR) din sectorul energetic nu se mai aplica, iar masurile destinate eliminarii proiectelor speculative au fost blocate înainte de a produce efecte, sustine presedintele Asociatiei Energia Inteligenta (AEI), Dumitru Chisalita, într-o analiza publicata sâmbata.

Potrivit sursei citate, România are emise ATR-uri pentru peste 80.000 MW, în conditiile în care necesarul actual de putere este de aproximativ 9.000 MW, iar alte circa 30.000 MW se afla în lucru.

"Datele dure sunt acestea: într-un esantion de 722 de firme cu circa 72.000 MW capacitate aprobata, 76% aveau cifra de afaceri zero, 78% nu aveau niciun angajat, iar peste jumatate aveau capital social sub 10.000 lei. O mare parte din piata ATR nu este piata de investitii, ci piata de optiuni speculative pe capacitate de retea", se arata în analiza.

Autorul sustine ca masurile propuse de Guvern ar fi introdus garantii financiare de 30 euro/kW instalat pentru proiectele energetice, precum si garantii suplimentare pentru participarea la licitatiile de capacitate.

Astfel, pentru un proiect de 1 MW, impactul financiar total ar fi putut ajunge la 60.000 - 90.000 de euro, în timp ce, pentru proiecte de 100 MW, garantiile estimate se ridicau la 6 - 9 milioane de euro.

În opinia autorului, masurile ar fi contribuit la eliminarea proiectelor speculative si la deblocarea capacitatii rezervate artificial în retea, însa existau si riscuri pentru investitorii reali, în special în cazul întârzierilor generate de institutiile statului.

"Într-un sistem corect, în OUG ar fi trebuit sa existe reguli explicite: suspendarea termenelor daca întârzierea este cauzata de o autoritate publica; dovada diligentei investitorului (cereri depuse, completari trimise, notificari facute); interdictia executarii garantiei daca blocajul este exclusiv administrativ; mecanism de contestatie rapida, nu proces de 3-5 ani; fond separat/cont escrow pentru garantii executate, nu venit la operator. Fara aceste protectii, ordonanta putea deveni un instrument brutal: corecta contra speculantilor, nedreapta contra investitorilor reali", se mai precizeaza în document.

Autorul analizei pune întrebarea daca era normala plata unei garantii catre o companie privata. El sustine ca raspunsul poate fi afirmativ în infrastructura reglementata, dar numai daca banii sunt tratati ca instrument reglementat, nu ca venit privat liber. Operatorul de distributie poate fi privat, dar functioneaza ca monopol reglementat. Nu este o firma obisnuita: are obligatii de serviciu public, tarife aprobate, investitii recunoscute de ANRE si randament reglementat. Ca principiu de guvernanta, ar fi mult mai corect ca garantiile executate sa mearga într-un cont separat, într-un fond de dezvoltare a retelei, cu raportare publica anuala si cu deducere explicita din tarifele viitoare, nu în profitul contabil discretionar al operatorului. Altfel, perceptia este toxica: investitorul pierde, operatorul câstiga, statul scapa de responsabilitate.

Totodata, analiza arata ca aplicarea OUG ar avea efecte diferite în functie de tipul proiectelor energetice. Pentru proiectele speculative mici, de circa 1 MW, fara finantare, teren sau studii solide, introducerea garantiei de 60.000-90.000 de euro ar elimina initiativele orientate spre revânzarea avizelor, masura fiind considerata benefica pentru disciplinarea pietei.

În cazul proiectelor reale de aproximativ 10 MW, deja avizate, dar blocate în proceduri administrative (mediu, CFISD/CSAT), garantiile de 600.000-900.000 de euro ar putea deveni problematice dacă întârzierile sunt generate de autorități, existând riscul ca executarea garanției să fie percepută drept abuz economic.

Pentru dezvoltatorii mari, cu proiecte de circa 100 MW, garantiile estimate la 5-8 milioane de euro ar fi suportabile pentru fonduri de investiții, însă ar putea deveni dificil de susținut pentru antreprenorii locali, cu efect de consolidare și concentrare a pieței.

"Deși intervenția în soluționarea ATR este mai mult decât justificată, instrumentele propuse nu trebuie să ridice probleme de echitate și eficiență. În consecință, o abordare optimă ar trebui să integreze un set coerent de măsuri: instituirea unor garanții financiare substanțiale pentru proiectele noi, stabilirea unor termene procedurale clare și previzibile, introducerea unor mecanisme explicite de protecție pentru întârzieri neimputabile investitorilor, crearea unui cont separat sau a unui fond dedicat pentru gestionarea garanțiilor executate, precum și asigurarea unui cadru de monitorizare și audit public sub coordonarea ANRE. În absența acestor elemente de echilibru, există riscul ca intervenția normativă să își atingă obiectivul de reducere a speculației, dar, simultan, să afecteze negativ exact acele investiții reale și necesare pentru dezvoltarea sistemului energetic", a mai scris Dumitru Chisalița.